

DR. VASS GYÖRGY

TIZENÖT ESZTENDŐSEK A HELYI ÖNKORMÁNYZATOK

A 15 esztendővel ezelőtt létrejött demokratikus, az európai normáknak megfelelő, minden elemében korszerű helyi önkormányzati rendszer már eddig is **történelmi hivatást** töltött be. A jogállam szilárd tartópilléreinek bizonyult, működése hatalmas alkotó energiákat szabadított fel, hozzájárult az ország anyagi és szellemi gyarapodásához.

Működésének elemzése arra is rávilágít, hogy – miként társadalmi, gazdasági életünk oly sok területén – még nagy tartalékok, kiaknázatlan lehetőségek szunnyadnak ebben a rendszerben. Ezek feltárása, kibontakoztatása napjaink egyik jeles feladata.

Méltán nevezi ma már a közjogi, politológiai szakirodalom – és egyre inkább a közvélekedés is – a történelmi rendszerváltoztatás egyik meghatározó jelentőségű tettének a helyi önkormányzati rendszer 1990-ben történt életre hívását.

Ez a magyar közjogi gondolkodást is gyökeresen átalakító, ugyanakkor a legjobb demokratikus hagyományainkra építő struktúra magán viseli az igazán életképes rendszerek minden vonását. Magában rejtja a **dinamikus fejlődés, a kiteljesedés, az önkorrekciónak** lehetőségeit. Ezek a folyamatok akkor bontakozhatnak ki, ha a jogalkotó is megteszi a szükséges lépéseket a rendszer fejlesztése, kiteljesítése és az esetenként szükséges jogszabályi korrekció érdekében.

Tekintsük át röviden az önkormányzati rendszer fejlődésének, fejlesztésének főbb állomásait az alapok lerakásától napjainkig.

Az önkormányzati rendszer létrehozásának döntő fontosságú lépése volt az Alkotmány módosítása. Módosított alaptörvényünk rögzítette, hogy a község, a város, a főváros és kerületei, valamint a megye választópolgárainak közösségét megilleti a helyi önkormányzás joga, amelynek jogszerű gyakorlása bírósági védelemben részesül. Jogai védelmében az önkormányzat az Alkotmánybírósághoz fordulhat. Az Alkotmány a helyi önkormányzást a választópolgárok közösségét érintő helyi közügyek önálló, demokratikus intézése, a helyi közhatalomnak a lakosság érdekében való gyakorlásaként határozza meg.

Az alaptörvény megfogalmazza a helyi önkormányzatok alapjogait, valamint a helyi közhatalom gyakorlásának legfontosabb alaptételeit. Az alkotmányi szabályozás a jogállami követelményeknek megfelelő módon helyezte el a helyi önkormányzatokat az állami szervezetrendszerben.

Az Alkotmány szabályaira épült a helyi önkormányzatokról szóló – kétharmados szavazattöbbséget igénylő – 1990. évi LXV. törvény, melyet a Parlament 1990 augusztusában 98 %-os szavazataránnyal fogadott el. Ez a támogatottság is jelezte, hogy a parlamenti pártok a rendszerváltozás részeként teljes mértékben egyetértettek abban, hogy a tanácsrendszert fel kell váltani a kor követelményeinek megfelelő önkormányzati rendszerrel. A helyi közügyek intézését vissza kell adni a választópolgárok közösségének. Természetesen ez az egyetértés nem jelentette azt, hogy a részletkérdésekben ne lettek volna véleménykülönbségek.

Több olyan politikai kompromisszum született a törvény elfogadását megelőző hatpárti egyeztetéseken (pl. a középszint

kapcsán), amely a gyakorlatban megnehezítette a helyhatóságok működését. A helyi önkormányzatokról szóló törvény, az Alkotmány rendelkezéseit alapul véve határozta meg a helyi önkormányzatok működésének szabályait. A széles felelősséggel rendelkező önkormányzatok nagy önállóságot kaptak mind gazdálkodásukat illetően, mind pedig a szervezetalakítás területén. Ezt az önállóságot jelzi, hogy a helyi önkormányzat döntését kizárólag jogszabálysértés esetén vizsgálja felül az Alkotmánybíróság, illetve a bíróság. Az Alkotmány rendelkezései szerint az önkormányzati törvény rögzítette, hogy a helyi önkormányzatok alapjogai egyenlők, köztük alá-, fölérendeltségi viszony nincs. Az önkormányzati működés középpontjában a választópolgárok által közvetlenül választott képviselő-testület áll, amelyet megilletnek az önkormányzati feladat- és hatáskörök. Az elmúlt tizenöt év igazolta, hogy a helyi önkormányzatok megfelelő módon tudtak élni nagyfokú önállóságukkal, hiszen évtizedes lemaradásokat tudtak pótolni az infrastruktúra kiépítésében, az életminőség helyi feltételeinek javításában.

A rendszerváltozás eredményeként Magyarországon 1990. szeptember 30-án tartották az első szabad helyhatósági választásokat a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról szóló 1990. évi LXIV. törvény rendelkezései alapján. 1990 szeptemberében a választópolgárok már valóban többes jelölés alapján, közvetlenül választhatták meg helyi képviselőiket.

Az önkormányzati rendszer alapjainak lerakásáról szólva a fentiekben jelzett kiemelkedő jelentőségű törvények mellett említést kell tenni néhány más törvényről is:

– Elsőként ki kell emelni a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvényt. Mind az Alkotmány, mind az önkormányzati törvény rögzítette az önkormányzatok gazdasági önállóságát, és biztosította a helyhatóságok számára az adóztatás jogát. E nagy jelentőségű helyi bevétel részletes szabályait állapította meg a helyi adókról szóló törvény.

– Ahhoz, hogy a helyi önkormányzatok megválasztásukat követően érdemi munkát tudjanak végezni, szükség volt az ún. átmeneti törvényre, amely lényegében technikai szabályozást alkalmazva határozta meg, hogy a tanácsok és szerveik által ellátott feladat- és hatásköröket a képviselő-testület vagy valamely szerve látja el.

– Az önkormányzati törvény rendelkezései alapján törvényi szintű szabályozás született 1990-ben a polgármesteri tisztség ellátásának egyes kérdéseiről is. A törvény rögzítette, hogy az 5000 lélekszám alatti településeken a képviselő-testület döntése alapján e tisztség társadalmi megbízatásban is betölthető. Az ennél nagyobb településeken csak főállású polgármester választható, aki munkaviszonyban áll, a szabályozás azonban nem rögzítette e munkaviszony polgármesteri tisztségből fakadó sajátosságait. A törvény meghatározta a polgármesteri tisztséggel összeférhetetlen tisztségeket, gazdasági és állami megbízatásokat.

– A helyi önkormányzatok törvényességi ellenőrzését – külön törvény alapján a regionális szinten létrehozott – köztársasági megbízottak végezték. Az önkormányzati önállóságból fakadóan a köztársasági megbízottak törvényességi ellenőrzési jo-

VIDÉKFEJLESZTÉS, REGIONÁLIS IRODÁK, KISTÉRSÉGEK

gosítványai – esetenként a szükségesnél nagyobb mértékben – korlátozottak voltak. A köztársasági megbízotti jogintézményt regionálisan szervezték, de rövid időn belül nyilvánvalóvá vált, hogy megyei hivatalok nélkül a rendszer nem képes hatékonyan működni.

Az önkormányzati rendszer megalapozását jelentő - fentiekben ismertetett - meghatározó jelentőségű törvények elfogadása után a Parlament folyamatosan alkotta meg azon törvényeket, melyek kiszélesítették az önkormányzati rendszer mozgásterét, szükségesek voltak a működés, a gazdasági önállóság gyakorlati megvalósulásához. Ezek közül az alábbiak emelhetők ki:

– A rendszerváltozás sajátossága volt, hogy az 1990 előtt alkotott jogszabályok hatályban maradtak. Ezért az egyik legfontosabb teendő volt az önkormányzati feladat- és hatáskörök törvényi szintű meghatározása, hiszen az átmeneti törvény csak technikai szabályozást jelentett. Az 1991-ben elfogadott ún. hatásköri törvény is sajátos jogalkotási aktus volt. A folyamatos működés érdekében meghatározta az önkormányzati törvény rendelkezéseire alapozva az önkormányzati feladat- és hatásköröket. E törvényt rövid életűnek szánta a jogalkotó. Az volt a cél, hogy az egyes jogterületek átfogó szabályozására hivatott ágazati törvények telepítsék újra az egyes feladat- és hatásköröket, és helyezték hatályon kívül a hatásköri törvény vonatkozó rendelkezéseit. Ez a cél nem valósult meg teljesen, bár a legjelentősebb ágazati törvények az elmúlt években megszülettek, és az adott társadalmi viszony teljes körű áttekintésével összhangban határozták meg a jogterületen szükséges önkormányzati szerepvállalást, de a hatásköri törvény jó néhány rendelkezése mind a mai napig hatályban van. A hatáskör-telepítés folyamatáról el kell mondani azt is, hogy az ágazati törvények egy része kihasználta az önkormányzati törvény hatáskör-telepítésre vonatkozó szabályaiban rejlő lehetőségeket, de nem minden ágazat telepítette kellő differenciáltsággal a hatásköröket.

– Az önkormányzatok gazdasági önállóságának megteremtésében a már említett helyi adótörvény mellett az önkormányzati vagyontörvény játszott meghatározó szerepet, melyet a Parlament 1991-ben fogadott el. Már az önkormányzati törvény a helyhatóságok tulajdonába adta – többek között – a tanácsi alapítású közüzemi vállalatokat; a tanácsi kezelésben lévő oktatási, egészségügyi, kulturális és egyéb intézményeket, az állami bérlakásokat, a tanácsok valamennyi pénzvagyont, értékpapírjait és más vagyoni jogát. A vagyontárgyak egy része az Ötv. alapján, a törvény erejénél fogva került az önkormányzatok tulajdonába, míg más részüket az erre a célra létrehozott vagyontáradó bizottságok adták át.

– Ebben az időszakban kialakult a cél- és címzett támogatási rendszer működésének jogi háttere, szervezeti keretei. Ez a rendszer a folyamatos korszerűsítések révén forrásokat biztosít a helyi önkormányzatok fejlesztéséhez.

– Sajátosan alakult a fővárosra vonatkozó önkormányzati szabályozás, hiszen az önkormányzati törvény 1990-ben csak néhány szakaszban – keretjelleggel rendelkezett Budapestről. A külön törvény megalkotását élénk politikai vita előzte meg, és több kompromisszum révén alakult ki a szabályozás. Többek között ennek köszönhető, hogy mind a mai napig ellentmondásos a főváros és a kerületek viszonya. 1994-ben az Ötv.-be kerültek beépítésre a fővárosra vonatkozó szabályok a politikai alkuk eredményeképpen. Ez nem volt szerencsés döntés, hiszen

a Budapestre vonatkozó sajátos rendelkezések, így megbontották az önkormányzati törvény szerkezetét. Ezen felül a fővárosi hatáskör-telepítésre vonatkozó rendelkezések szükségtelenül épültek be a 2/3-as önkormányzati törvénybe, lemerevítve ezzel a rendszert, így több ellentmondás keletkezett a később megjelent ágazati törvények hatásköri szabályozása és az Ötv. fővárosra vonatkozó rendelkezései között.

– Az önkormányzati rendszer kialakulásában is jelentős szerepet játszott az 1992-ben elfogadott köztisztviselők jogállásáról szóló törvény, mert hozzájárult a stabil, szakképzett önkormányzati köztisztviselői kar kialakulásához. Ugyanakkor lehetőséget teremtett arra is, hogy az önkormányzati önállóság részeként e területen is érvényesíthessék a helyhatóságok a helyi sajátosságokat.

Az önkormányzati rendszer alapjainak lerakását követően – mint bemutattuk – folyamatosan alkotta meg az Országgyűlés az önkormányzatok működéséhez szükséges törvényeket. A működés folyamatos figyelemmel kísérése, körültekintő, elemző munka alapozta meg az önkormányzati törvény 1994. évi átfogó módosítását. A módosítás feloldotta az első ciklusban gyakorlatban felmerült ellentmondásokat. Másrészt pótolta azon szabályozási hiányosságokat, melyre a működési tapasztalatok ráirányították a figyelmet. Harmadrészt korszerűsítette a rendszert.

Tartalmi szempontból kiemelhető, hogy a módosítás átalakította a képviselő-testület, polgármester, jegyző viszonyrendszerét. Erősítette a polgármester önkormányzati szerepét, ugyanakkor egyértelműen rögzítette, hogy a polgármesteri hivatalt a jegyző vezeti. Az 1990-es szabályozás kapcsán kötött politikai kompromisszumok miatt a megyei önkormányzat rendkívül súlytalan volt. Ezen oldott a módosítás, erősítette a megyei önkormányzatot, területi önkormányzatként definiálta azt, de – szintén politikai alku eredményeként – nem tudta megnyugtató módon rendezni a középszintű önkormányzás valamennyi kérdését. Mint említettük, 1994-ben épültek be a fővárosi törvény rendelkezései az önkormányzati törvénybe, valamint kiegészült a szabályozás a kisebbségi önkormányzatokra vonatkozó rendelkezésekkel. A módosítás megszüntette a köztársasági megbízotti intézményrendszert, melynek alapvető feladatait – így a helyi önkormányzatok törvényességi ellenőrzését is – a fővárosban és a megyékben létrehozott közigazgatási hivatalok vették át. A hivatalok közigazgatási szerepe fokozatosan erősödött, és 1997-től kormányhivatalokként funkcionálnak, szerepük jelentős a Kormány területi politikájának megvalósításában.

Az 1994-es átfogó módosítás, majd külön törvény erősítette az önkormányzati gazdálkodás szabályszerűségét a pénzügyi bizottság feladatkörének meghatározásával, belső ellenőr alkalmazásának előírásával. Ezt a törekvést jelzi a hitelfelvétel korlátainak meghatározása, egyes esetekben könyvvizsgáló kötelező alkalmazásának előírása is. E lépésekre a választópolgárok érdekében volt szükség, hiszen az önkormányzatok az évtizedes lemaradások érdekében végzett tevékenységük során – esetenként – gazdasági teljesítőkéességüket meghaladó kötelezettségeket vállaltak.

– A fentiek indokolták az „ún.” önkormányzati csódtörvény megalkotását is. Hiszen az adósságrendezés szabályai egyrészt

szolgálják a hitelezők érdekeit, de alapvetően biztosítják az önkormányzati közszolgáltatások ellátását abban az esetben is, ha az önkormányzat fizetésképtelen.

– Az Ötv. 1994. évi módosításával párhuzamosan új törvényt alkotott az Országgyűlés a polgármesterek jogállásáról. A korábbi szabályozást alapul véve a törvény már részletesen meghatározta a főállású polgármester sajátos foglalkoztatási jogviszonyának egyes kérdéseit, összhangban az időközben elfogadott köztisztviselők jogállásáról szóló törvény rendelkezéseivel, meghatározva, hogy e törvény mely rendelkezései alkalmazandók a polgármesterekre. A korábbi szabályozást kiegészítve a polgármesteri törvény határozta meg a helyi önkormányzati képviselők tiszteletdíjára és egyéb juttatásaira vonatkozó szabályokat is.

– Az önkormányzati rendszer 1994 utáni korszerűsítési folyamatában jelentős szerepet játszott az 1997-ben elfogadott társulási törvény. Az elaprózott magyar településszerkezetből következően kiemelt jelentősége van az önkormányzatok együttműködésének, melynek alapjait – a társulási szabadság elvére építve – az önkormányzat törvény határozta meg. A társulási rendszer kiteljesítésének lehetőségét teremtette meg a társulási törvény az együttműködések típusainak meghatározásával, a jogi keretek szabályozásával. Eredményeként két év alatt 20 %-kal nőtt a társulások száma.

– 1994 után számos ágazati törvény is bővítette a helyi önkormányzatok mozgásterét, javította működési feltételeit. Ezek közül kiemelhető a területfejlesztésre vonatkozó szabályozás, amely a decentralizált források biztosításával lehetővé teszi a helyi közszolgáltatások további fejlesztéseit.

Az 1998-ban megalakult Kormány alapjaiban szilárd, lényegében működőképes, de korrekciókra szoruló önkormányzati rendszert „örökölt” elődeitől.

A harmadik önkormányzati ciklusban az önkormányzati rendszerre az alábbi jogszabályok voltak a legnagyobb hatással:

– A területszervezési eljárásról szóló törvényt 1999-ben alkotta meg a Parlament. A törvény valamennyi területszervezési ügyben megállapítja az alapvető eljárási szabályokat, több esetben lehetővé téve a belügyminiszter előkészítő döntése elleni jogorvoslatot is. A törvény központi eleme, hogy területszervezési ügyekben döntés évente egy alkalommal születhet, azonban – a várossá nyilvánítás kivételével – hatályba csak a következő általános választások napján lép. E rendelkezést indokolta az állam területi tagozódása stabilitásához fűződő jogos igény, valamint az, hogy a területszervezési döntések így nem változtatják meg a választások eredményét.

– Társadalmi igény volt, hogy a helyi önkormányzatok nagyobb szerepet kapjanak a közbiztonsági feladatokban. Ezt a célt szolgálta a közterület-felügyeletről szóló 1999-ben elfogadott törvény.

A szabályozás hozzájárult ahhoz, hogy a közterületek rendjének fenntartásában, a helyi közrend erősítésében – a közterület-felügyelet segítségével – a helyi önkormányzatok előre léphessenek.

– A ciklus önkormányzatokra vonatkozó jogalkotási tevékenységéből ki kell emelni – a 2/3-os szavazattöbbséget igénylő – az önkormányzati képviselők jogállásának egyes kérdéseiről – különösen az összeférhetlenségről – 2000-ben elfogadott törvényt.

A szabályozás elsődleges célja, hogy biztosítsa a helyi önkormányzatok képviselő-testülete tagjainak a nem kívánatos befolyásolásoktól való mentességét, a helyi önkormányzás közéleti tisztaságát, a lelkiismeretes képviselői munka végzését. Az összeférhetlenségre vonatkozó szabályok megállapítása egyben azt is erősíti, hogy a helyi önkormányzati rendszer a jogállamiság egyik stabil alappillére.

– 2001-ben került sor a polgármesteri tisztség ellátása egyes kérdéseiről szóló törvény módosítására. Az elfogadott törvény koncepcionálisan új alapokra helyezte a polgármester, alpolgármester illetményének, tiszteletdíjának szabályait, ezzel lehetővé tette a több mint egy éve befagyasztott polgármesteri illetmények rendezését. A testület az új szabályok alapján az illetményt az önkormányzat rendeletében meghatározott köztisztviselői illetményalap és a törvényben meghatározott szorzószám keretei között összegszerűen határozza meg.

Tizenkét év tapasztalatainak birtokában, a helyzet átfogó és felelős elemzése után a 2002-ben megalkotott kormányprogram közigazgatási rendszertink felépítésével és működésével kapcsolatban számos olyan célt tűzött ki, amely valójában közigazgatásunk nemzeti megújítását jelenti, s egyben sajátos magyar válasz az Európai Unió tagállamkénti működésből eredő gazdasági és társadalmi kihívásokra. A korszerűsítést széles modernizációs térben értelmezte, amelybe beletartozik az államigazgatás központi és területi szintjének, az önkormányzati rendszernek és a különböző közösségi szolgáltatásoknak – mint az egészségügy, oktatás, szociális ellátás, ivóvízellátás stb. – modernizációja.

A közigazgatási rendszer korszerűsítése feltételezi számos gazdasági, társadalmi és politikai feladat egyidejű megoldását. Ezek csak egy hosszú távra szóló fejlesztési program keretében valósíthatók meg. A nemzetközi tapasztalatok azt mutatják, hogy a mai kor kihívásaira nincsenek kész receptjei a modern demokráciáknak sem, és a megoldásokat mindenütt politikai konszenzussal alátámasztott gyakorlati lépések sorozatával igyekeznek megtalálni.

A kormányprogram két kulcsfontosságú korszerűsítési irányt jelölt ki:

– a jogilag lehatárolt és szabályozott kistérségi szint létrehozása, ami

– a régiók mellett szintere lesz a területfejlesztési döntéshozatalnak;

– az önkormányzatok együttműködésének tipikus keretét adja, elsősorban az egyes települések által hatékonyan el nem látható közszolgáltatások esetében;

– a központi alárendeltségű területi államigazgatás szervek illetékességi körzeteinek az igazodási pontja;

– a magasabb szaktudást igénylő elsőfokú igazgatási feladatok szintere

– olyan fejlesztési régiók kialakítása, amelyek alkalmasak a területfejlesztési és egyéb ágazati fejlesztési programok megvalósításának, valamint az európai uniós támogatások fogadásának hatékony előkészítésére, összehangolására, a szükséges döntések decentralizált meghozatalára. Ennek eszköze a regionális döntéshozó fórumok (legfejlettebb formájában a választott regionális önkormányzatok) létrehozása, a központi alárendeltségű területi államigazgatási szervek többségének regionális át-szervezése, a központi erőforrások jelentős decentralizálása.

VIDÉKFEJLESZTÉS, REGIONÁLIS IRODÁK, KISTÉRSÉGEK

További célkitűzések voltak: megalapozni az önkormányzatok finanszírozásának reformját, megalkotni a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás új szabályait, segítséget nyújtani az önkormányzatoknak az EU-csatlakozás folyamatában, valamint új alapokra helyezni a kormányzat és az önkormányzati érdekszövetségek kapcsolatrendszerét.

Az állampolgárok életminőségének javítása, az indokolatlan társadalmi és területi egyenlőtlenségek felszámolása érdekében kiemelten fontos, hogy a települések között fokozatosan kiépült együttműködés mennyiben képes megerősödni és a működés meghatározójává válni a jövőben.

A települések közti együttműködés optimális keretét azok a területfejlesztési, statisztikai kistérségek adhatják, amelyek felülvizsgálatát 2003 őszén fejeztük be. Az önkormányzatok közötti valós kapcsolatok és a közigazgatás követelményeinek figyelembe vételével az ország területét maradéktalanul lefedő 168 kistérséggel számolhatunk. A felülvizsgálat során lefolytatott széleskörű egyeztetések alapján megteremtődött az egyetértés a kistérségek száma és a hozzájuk tartozó települések tekintetében. Így a Kormány rendeletben határozhatta meg a kistérségeket, s ezáltal létrejöhetett a jogilag lehatárolt kistérségi közigazgatási szint.

A kistérség fogalmát úgy definiáltuk, hogy az földrajzilag egymással határos, erős funkcionális kapcsolatot mutató, egy vagy több központra szerveződő településcsoport, amely a tagtelepülések között lévő kapcsolatok révén lehetővé teszi a térségi feladatok ellátását.

Az önkormányzati rendszer 15 évvel ezelőtti megteremtésekor, a települési autonómiára, a helyi hatalomgyakorlásra koncentráltunk. Ennek eredményeként az 1586 tanácsot 3092 önkormányzat váltotta fel. Az évek folyamán azonban beigazoldott, hogy vannak feladatok, melyeket a helyhatóságok egymagukban nehezen, ill. egyáltalán nem tudnak megoldani. Az elaprózott településszerkezetből adódó hátrányok enyhítésére, a település nagysága és a széles körű feladat- és hatáskörből fakadó ellentmondás feloldására, a kistérségeken felgyűlt problémák orvoslására a társulások intézménye kínált kézenfekvő megoldást. A közigazgatási reform egyik központi elemének tekintett térségi összefogás ideális színterének a kistérség, leghatékonyabb formájának pedig, a többcélú társulás bizonyult.

Az önkormányzati rendszer jelenlegi legaktuálisabb kérdése, a továbblépés motorja: a települési önkormányzatok többcélú kistérségi társulása.

A többcélú kistérségi társulások létrejöttét megelőzően, éppen várható működésük szakmai elemzése, hatásuk vizsgálata és tapasztalatgyűjtés céljából, a Belügyminisztérium kistérségi modellkísérleteket kezdeményezett. A tárca koordinálásával Baján, Marcaliban, Makón (többcélú), Miskolcon (nagyváros és kistérsége), Tabon (oktatási), illetve Zalaegerszegen (pénzügyi) indult kistérségi modellkísérlet. A kísérletek egyértelműen bizonyították, hogy a közigazgatási szolgáltatásokat igénybe vevők számára különösen az oktatási, az egészségügyi és szociális szolgáltatások hatékonyabb és racionálisabb megszervezésének színtere lehet a kistérség.

Azzal, hogy 2004. december 1-jén hatályba lépett a települési önkormányzatok többcélú kistérségi társulásáról szóló törvény, jelentős állomásához érkezett a közigazgatási szolgáltatások korszerűsítési programja. A térségen belüli összefogás, az összehangolt szakmai munka, a szellemi és anyagi erőforrások koncentrációja döntő lépés azon az úton, amelynek célja: a lehető legmagasabb színvonalú közszolgáltatásban részesüljön köztársaságunk minden polgára!

2005. május 15-éig 150 kistérségben jött létre többcélú társulás, 12-ben pedig kistérségi területfejlesztési társulás.

A kormányzati ciklus kiemelkedő jelentőségű, az állampolgárok és az önkormányzatok számára egyaránt nagy fontossággal bíró eseménye, hogy az Országgyűlés elfogadta a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvényt. Ez a törvény, amellyel, hogy összhangot teremj az Európai Unió tagállamaként való működés követelményeivel, minden korábbinál erőteljesebben juttatja kifejezésre a közhatalom szolgáltató funkcióját, az ügyfél szempontjából közelítve meg az eljárás rendjét, gyors és egyszerű ügyintézését biztosít, és nem utolsósorban jelentősen csökkenti az ügyfelekre jutó eljárási terheket.

Fontos volt az önkormányzatoknak nyújtott kormányzati segítség az EU-csatlakozás folyamatában. A Belügyminisztériumban szervezeti egységeként létrejött az Önkormányzati EU Információs Központ, amelynek legfontosabb feladatai: tájékoztatás az európai uniós ügyekről; segítségnyújtás a helyi önkormányzatok jogharmonizációs feladataihoz; közösségi jogszabályok adatbázisának kialakítása; információ az uniós pályázati lehetőségekről, illetve szakmai segítség a pályázati kifizések értelmezéséhez; kapcsolatteremtés uniós tagállami partnerekkel.

Szakmailag megalapozottnak látszik, hogy hosszú távon választható régiókra van szükség. Jelentős lépések történtek a regionalizmus megalapozása és kiteljesítése felé. Ennek jegyében az évek során folyamatosan növekedett a regionális fejlesztési tanácsok hatáskörében elosztható, decentralizált támogatási összegek nagysága. Elkészültek a regionális önkormányzatok létrehozását megalapozó szakmai tanulmányok és törvényjavaslatok.

Összességként leszögezhetjük, hogy a demokratikus önkormányzati rendszer megerősödött, politikai értelemben stabilizáló tényezővé, gazdasági értelemben pedig, a közszolgáltatások valódi színterévé vált.

Nagy jelentőségű tény, hogy az önkormányzati rendszer létrehozása széles körű nemzeti konszenzus mentén történt.

Kívánatos, hogy ez az egyetértés hosszú távon megmaradjon, és a továbbfejlesztés minden lépésében megnyilvánuljon.

Ezért is indokolt, hogy a továbblépés minden szakaszában az együttgondolkodás igényével lépünk fel, és minden formálódó elképzelést a legszélesebb szakmai közvélemény elé tárunk. Így biztosíthatunk szilárd hátteret az időben és kellő elszántsággal megteendő lépésekhez, amelyekkel megőrizhetjük az önkormányzati rendszer elért stabilitását és biztosíthatjuk állandóságát a változásokra való készségben.